

**Arviointikatsaus OVI-hankkeesta
heinäkuun ja elokuun 2010 väliseltä ajanjaksolta**

Sari Pitkänen ja Antti Peltto-Huikko

Sosiaalikehitys Oy

Helmikuu 2011

Sisällysluettelo

1	Johdanto	2
2	Hankkeen toimeenpano	4
3	Hankekumppanuus	5
4	Koulutukset, teemakeskustelut ja yhdistyskohtainen ohjaus	6
5	Aineistot	8
6	Hankkeen verkostotyö	9
7	Johtopäätökset	10
8	Kehittämissuositukset	12

1 Johdanto

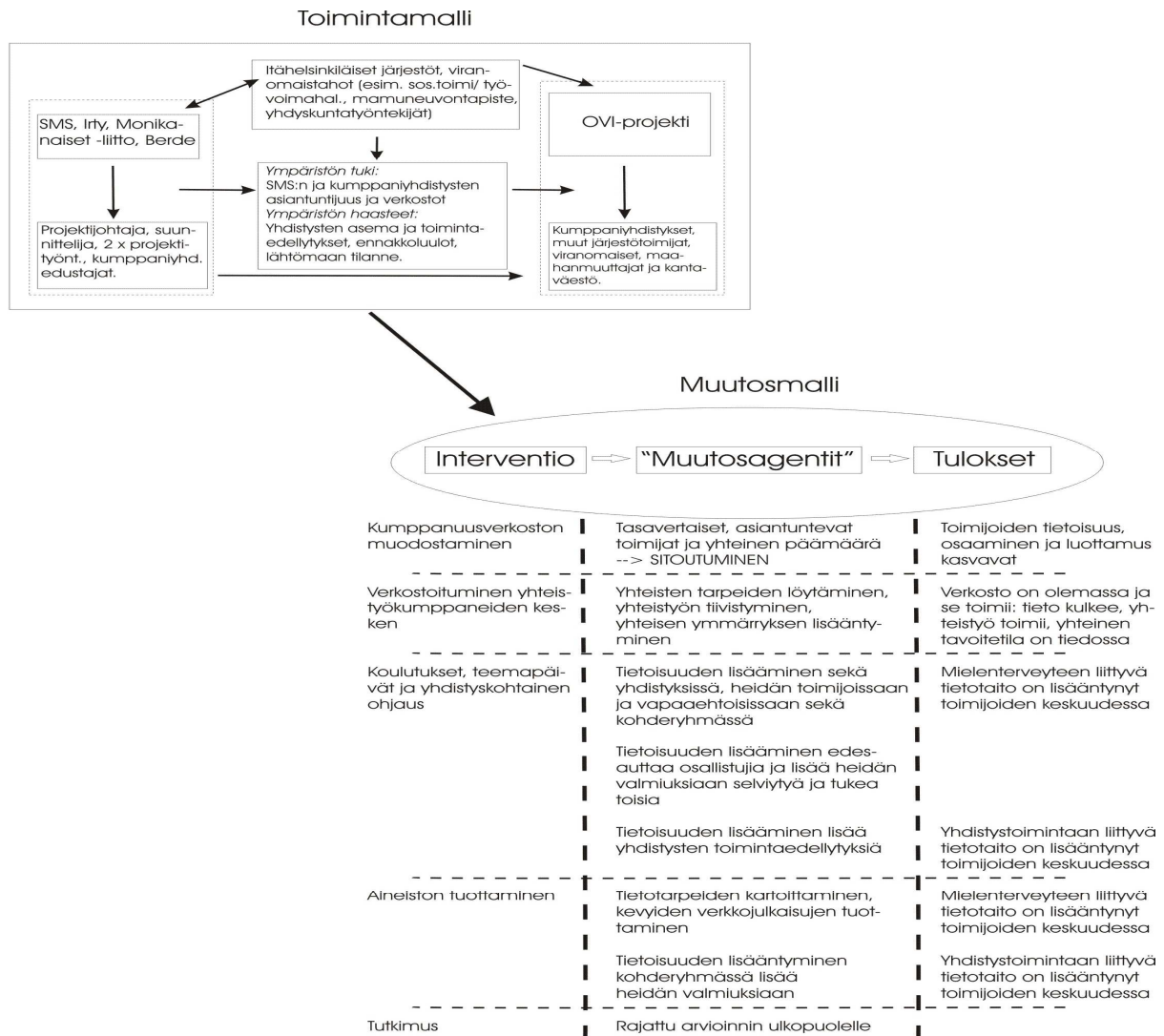
Sosiaalikehitys Oy toteuttaa vuosina 2008–2011 ulkoisen arvioinnin OVI-hankkeesta, joka on Raha-automaattiyhdistyksen rahoittama ja Suomen Mielenterveysseuran koordinoima viiden kumppanuusyhdistyksen kanssa toteutettava kehittämishanke. Arvioinnin toteuttamisesta kuten aineiston keruusta, analysoinnista ja raportoinnista on vastannut tutkija Sari Pitkänen. Projektipäällikkö Antti Peltö-Huikko on osallistunut kirjallisen aineiston analysointiin ja lopputuloksen kommentointiin. Hankkeen tavoitteena on tuottaa tietoa maahanmuuttajien mielenterveyteen, mielenterveysongelmien ehkäisyyn ja arjessa selviytymiseen liittyvistä näkemyksistä ja kokemuksista, kehittää ja toteuttaa Mielenterveysseuran malleihin pohjautuvia koulutuksia yhdessä kumppaniyhdistysten ja muiden maahanmuuttajayhdistysten kanssa, kehittää yhteistyötä maahanmuuttajajärjestöjen ja muiden Itä-Helsingin toimijoiden välillä sekä levittää kertynyt tieto, kokemukset ja kehitetyt toimintamallit myös muiden hyödyksi. Ulkoisen arvioinnin tehtävänä on arvioida hankkeen toimeenpanoa ja vaikutuksia maahanmuuttajajärjestöjen toimintaan. Arvioinnin kohteena ovat maahanmuuttajajärjestöjen toiminnan kehittäminen, tiedon tuottaminen maahanmuuttajien mielenterveyteen liittyvistä asioista, yhteistyön edistyminen toimijoiden välillä ja kulttuurien välisen tuntemuksen lisääntyminen.

Arviointikysymykset ovat:

- 1) Miten maahanmuuttajajärjestöjen toimintaa on kokonaisuutena pystytty kehittämään? Millaisia vaikutuksia valituilla keinoilla on hankkeeseen osallistuvien maahanmuuttajajärjestöjen toimintaan? Millaisia vaikutuksia hankkeessa kehitettävillä aineistoilla ja koulutuksilla on?**
 - a) Millaisia tarpeita kumppanuusyhdistyksillä on ja miten nämä tarpeet on pystytty huomioimaan toiminnan suunnittelussa?
 - b) Millaista aineistoa maahanmuuttajajärjestöt tarvitsevat ja kuinka tuotettu aineisto tähän tarpeeseen vastaa?
 - c) Millaisia koulutuksia hankkeessa on kehitetty ja toteutettu, ja miten ne ovat vastanneet asetettuihin tarpeisiin?
 - d) Miten yhteistyötä on pyritty kehittämään maahanmuuttajajärjestöjen ja muiden itä-helsinkiläisten toimijoiden kanssa? Mitä järjestöjä/ toimijoita yhteistyössä on mukana? Puuttuuko joitain olennaisia järjestöjä/ toimijoita?
- 2) Miten kulttuurien tuntemuksen lisääntyminen on näkynyt kumppanuusyhdistysten sekä heidän kohderyhmiensä arjessa? Miten hankkeen toiminta lisää siihen osallistuvien maahanmuuttajajärjestöjen valmiuksia tukea toimintansa piirissä olevia ihmisiä?**
 - a) Miten toimijoiden verkostoitumista on pyritty edistämään ja miten se on kumppanuusyhdistysten välillä konkretisoitunut?

- b) Miten maahanmuuttajien ja kantaväestön tutustumista on pyritty tukemaan ja miten siinä on onnistuttu?
- c) Millaisia toimivia yhteistyökäytäntöjä ja työvälineitä on juurrutettu kumppanuusyhdistysten toimintaan ja miten tämä näkyy heidän arkityössään?
- d) Miten kertynyttä tietoa ja kokemuksia on levitetty ja miten levitettyä tietoa on otettu vastaan?

Arvioinnin viitekehystenä käytettävää Chenin toiminta- ja muutosmallia, jota täydennettiin OVI-hankkeen kanssa vuoden 2009 alussa liittämällä mukaan hankkeen tarjoamat teemapäivät ja yhdistyskohtainen ohjaus.

Kuvio 1: OVI-hankkeen arvioinnin viitekehys

Käsillä olevassa helmikuussa 2011 valmistuneessa neljännessä väliraportissa arvioidaan hankkeen toteutumista ja tuloksia ajanjaksolla 1.7.2010–31.12.2010. Arviointijaksolla on jatkettu hankkeen prosessiarviointia seuraamalla sen toimeenpanon onnistumista ja siihen vaikuttaneita tekijöitä. Arvioinnissa on jatkettu myös hankkeessa tuotettavan aineiston ja kumppanuuden ja verkostoyhteistyön toteutumisen sekä koulutusten toteuttamisen ja niiden maahanmuuttajien tarpeisiin vastaamisen arviointia. Loppuvuotta 2010 koskevassa arvioinnissa on painotettu koulutusten, teemapäivien ja yhdistyskohtaisen ohjauksen toteutumisen arviointia.

Tässä väliraportissa on käytetty arviointiaineistona kirjallista materiaalia sekä hankkeen järjestämissä tilaisuuksissa tehtyä osallistuvaa havainnointia. Arvioinnissa käytettyä kirjallista aineistoa ovat olleet mm. hankkeen tavoitteita ja tuloksia kuvaavat materiaalit kuten koulutuksia ja verkostotyötä koskevat suunnitelmat ja itsearviointiraportit niiden toteutuksesta, uutiskirjeet sekä ohjaus- ja johtoryhmien, tiimikokousten ja kumppaniyhdistysten tapaamisten muistiot. Arvioinnilla on ollut käytössään raportit ja palautteet, joita hanke on koonnut kouluttajilta, koulutuksiin osallistujilta sekä niiden järjestäjätahoilta ja muilta havainnoitsijoilta kuten työharjoittelijalta. Osallistuva havainnointi toteutettiin kuudessa (6) koulutuksessa ja tilaisuudessa, joihin arvioitsija osallistui lokakuun-joulukuun 2010 välisellä ajanjaksolla. Havainnoinnin kohteiksi valittiin mielenterveysaiheiset koulutukset, jotka ovat OVI-hankkeen painopisteenä. Havainnoinnissa keskityttiin niihin kolmeen teemakeskusteluun, joita hankkeessa on järjestetty eniten. Arvioitsija oli mukana kolmessa Miltä maa-hanmuutto tuntuu -koulutuksessa, kahdessa Mistä arjen hyvinvointi rakentuu -koulutuksessa ja yhdessä Kriisissä saat apua -koulutuksessa. Koulutusten valinnassa kiinnitettiin huomiota myös niiden monipuolisuuteen. Koulutuksia valittiin sillä perusteella, että mukaan saatiin eri toimijoiden pyynnöstä sekä eri kouluttajien erilaisina työpareina järjestämiä koulutuksia.

Arvioinnissa toteutettiin tammikuussa 2011 hankkeen prosessiarviointia tukeva keskustelu teemakeskusteluista ja koulutuksista. Keskustelua käyttiin koulutusten järjestäjätahojen osallisuudesta koulutuksiin, koulutusten yksilöinä ja työparina toteuttamisen mallista, koulutusten toteuttamiseen liittyvistä asioista kuten kommentoinneista, koulutuksissa käytettävien tulkkien, diojen ja materiaalin käytöstä sekä koulutuksessa kerrottavista ammatillisen tuen hakemisen mahdollisuuksista Suomen Mielenterveysseurasta ja muilta tahoilta.

2 Hankkeen toimeenpano

Arvio hankkeen toteutuksesta ja itsearvioinnista: OVI-hankkeen toteutus on ollut myös vuoden 2010 loppupuolella hyvin onnistunutta eivätkä hankkeen toimintaa ole vaikeuttaneet suuret muutokset. Hankkeen tavoitteena on ollut, että projektihenkilöstö käyttää luontevasti selkeää ja helppokäyttöistä seurantajärjestelmää, jonka avulla dokumentoidaan säännöllisesti ja tavoitteellisesti. Hankkeessa on käytetty tavoitteiden mukaisesti erilaisille toiminnoille kuten koulutuksille ja palavereille dokumentointimalleja, joiden kautta toimintaa seurataan järjestelmällisesti.

Hankkeen sisäistä toimivuutta on vahvistettu projektihenkilöstön säännöllisten tiimikokousten avulla. Hankkeen työntekijät tekevät työtään omistautuneesti, mikä näkyy myös aktiivisena erilaisista näkemyksistä koskevana keskusteluna. Hankkeessa on kuitenkin pystytty pitämään avoimen vuoropuhelun kautta työilmapiiri hyvänä ja hankkeen toiminnan edellytykset kunnossa, kun ristiriitoja aiheuttaneisiin asioihin on puututtu nopeasti ja pohdittu tilannetta yhdessä.

OVI-hanke on jatkanut säännöllistä itsearviointia, joka tukee hyvin hankkeen toteutusta. Vuoden 2010 alkupuolella itsearviointi vahvistui, kun sen toteuttamiseen otettiin tiiviimmin mukaan kumppaniyhdistykset. Kumppaniyhdistysten kanssa jatkettiin yhteistä suunnitellun toiminnan toteutumisen ja onnistumisen arviointia myös vuoden 2010 loppupuolella. Hankkeen toiminta on perustunut koko ajan kumppaniyhdistysten tarpeiden huomioimiselle ja yhdistysten kanssa tehtävällä itsearvioinnilla on voitu seurata yhdessä niiden tarpeiden täyttymistä.

- OVI-hanketta on toteutettu hyvin ja se on edennyt pääosin suunnitelmien mukaisesti.
- Hanke on ottanut myös tällä arviointijaksolla erittäin hyvin huomioon kumppaniyhdistykset toiminnan suunnittelussa, toimeenpanossa ja tulosten arvioinnissa.

3 Hankekumppanuus

Toteutuma: OVI-hankkeen tavoitteena on lisätä ja syventää konkreettista yhteistyötä kumppaniyhdistysten välillä sekä Mielenterveysseuran ja jokaisen kumppaniyhdistyksen välillä. 2010 hankkeen johtoryhmässä täsmennettiin hankekumppanuuteen liittyviä tavoitteita ja linjattiin, että kumppaniyhdistykset tekevät keskinäistä yhteistyötä silloin, kun yhteiset intressit syntyvät luonnollisesti. OVI-hankkeen johtoryhmässä nostettiin kumppaniyhdistyksiä ja Suomen Mielenterveysseuraa yhdistävänä teemana esille osallistuminen asennekeskusteluun. Kumppaniyhdistykset löysivät tästä yhteisen kiinnostuksen kohteen ja järjestivät yhdessä kaksi tilaisuutta, joissa korostettiin yhteisiä nimittäjiä erojen sijasta. Kumppaniyhdistykset ovat olleet järjestämässä yhdessä Erilaisia mutta samanlaisia – etnisten ryhmien välisistä ennakkoluuloista -seminaaria sekä Yhteinen itsenäisyys - Monikulttuurinen itsenäisyyspäivä -tapahtumaa.

Arvio: Suomen Mielenterveysseuran ja kumppaniyhdistysten välisessä yhteistyössä ei tapahtunut merkittävää muutosta syksyllä 2010. Kumppaniyhdistysten kanssa tehtävään toimintaan ja yhteistyöhön vaikuttavat yhdistysten vähäiset resurssit ja kiireisyys. OVI-hankkeessa on mukana pieniä vähillä resursseilla toimivien yhdistysten sekä suuria kiireisten kattojärjestöjen edustajia. Hanke on auttanut yhdistyksiä hakemaan hankerahoituksia, mutta niitä ei ole myönnetty eivätkä yhdistysten resurssit ole lisääntyneet. Suurissa liitoissa yhteistyöhön vaikuttavat myös jäsenjärjestöjen ja liiton väliseen tiedonkulkuun liittyvät tekijät. Hankkeessa on myönteistä, että se on pystynyt ylläpitämään kumppaneiden sitoutumista hankkeeseen ja niiden osallistumista mukaan yhteiseen toimintaan. Yhteistyö on aiempien arviointijaksojen tavoin parhainta kumppaniyhdistysten ja OVI-hankkeen kesken. Vaikka hankkeen sisäinen kumppanuus ei ole ollut erityisen vahvaa, se on ollut luottamukselista ja hyvin toimivaa. Yhteistyön sujumisesta kertoo se, että Somaliliittoa lukuun ottamatta yhdistykset ovat olleet mukana vähintään yhdessä kumppanihankkeiden yhteisen tilaisuuden suunnittelussa.

Hankkeen yhteistyötahojen kanssa järjestämässä seminaarissa on koulutusten tavoin tavoitettu hyvin maahanmuuttajataustaisia henkilöitä. Kahden tai useamman OVI-hankkeen kumppanijärjestöjen sekä muiden monikulttuuristen järjestöjen ja kantasuomalaisen järjestöjen kanssa suunniteltavat tapahtumat ovat hyviä verkostoitumisen foorumeita. Yhteisesti suunnitellut ja toteutetut tilaisuudet ovat olleet myös hyvä alusta kulttuurien välisen yhteistyön vahvistumiselle sekä maahanmuuttajayhdistysten toiminnan kehittämiseksi. Etnisten ryhmien välisiä ennakkoluuloja koskevan seminaarin järjestäminen on ollut hyvä avaus aiheeseen ja sille on toivottu jatkoa. Seminaari on vastannut hyvin tarpeeseen, joka on tullut esille myös koulutusten aikana osallistujien esittämien ennakkosenteiden ja virheellisten oletusten kautta. Ennakkoluuloja koskevasta seminaarista saatu palaute on ollut hyvää. Palautteissa esitetyt kehittämiskohteet ovat liittyneet tapahtuman toteutustapaan eivätkä tavoitteeseen ja sisältöön.

- OVI-hankkeessa jatkettiin tehdyn linjauksen mukaisesti hankekumppanuuden toteuttamista tavalla, jossa sitä tehdään tilanteen ja yhdistysten tarpeiden mukaan. Suomen Mielenterveysseura ja kumppaniyhdistykset tekivät yhteistyötä vuoden 2010 loppupuolella yhteisten tapahtumien suunnittelun ja toteuttamisen tiimoilta. Hankkeessa tehty linjaus on osoittautunut hyväksi. OVI-hankkeen on kuitenkin tärkeää pyrkiä tekemään yhteistyötä hankekumppaneiden kesken ainakin yhdessä yhteisesti järjestetyssä tapahtumassa puolivuositain.
- Hankkeen koulutuksiin on osallistunut eri kulttuuritaustaisia maahanmuuttajia. Tämä on tukenut hankkeen tavoitteena olevaa eri kulttuurien välisen tuntemuksen lisäämistä.

4 Koulutukset, teemakeskustelut ja yhdistyskohtainen ohjaus

Tavoite: OVI-hankkeessa asetettiin vuodelle 2010 määrällisiä tavoitteita koulutusten ja teemakeskusteluiden toteuttamiselle. Hankkeen tavoitteena on ollut jatkaa yhdistyskohtaisen ohjauksen tarjoamista sekä toteuttaa yhteistyössä Järjestöhautomon ja muiden tahojen kanssa yhdistyskoulutuksia. Tavoitteena on ollut, että kumppaniyhdistysten edustajat osallistuvat hankkeen koulutuksiin, teemakeskusteluihin ja yhdistyskohtaiseen ohjaukseen.

Toteutuma: OVI-hankkeessa järjestettiin syksyllä 2010 yhteensä 37 teemakeskustelua ja kolme alustusluentoa erilaisissa tapahtumissa. Loppuvuonna 2010 toteutettiin 11 Miltä maahanmuutto tuntuu - teemakeskustelua, 10 Mistä arjen hyvinvointi rakentuu -teemakeskustelua, seitsemän Suomen Mielenterveysseura tutuksi -teemakeskustelua, kuusi Kriisissä saat apua keskustelua ja yksi Vapaaehtoistyö tienä kotoutumiseen -teemakeskustelua. Syksyllä 2010 järjestettiin myös kaksi koulutus- tarjontaan uutena tullutta Paha olo vai masennus - teemakeskustelua. Lisäksi hanke on toteuttanut kolme mielenterveysaiheista alustusta, jotka on toteutettu Idän Silta tapahtumassa, MoniNaisten talon viranomaiskoulutuksen yhteydessä ja Vapaaehtoistoiminnan monet kasvot – tilaisuudessa.

Vuosi 2010 on ollut selvästi koulutuspainotteisempi kuin edellinen. OVI-hankkeessa on järjestetty vuoden 2010 loppuun mennessä yhteensä 80 koulutusta ja viisi muuta koulutusta sekä neljä toisten tilaisuuksien yhteydessä järjestettyä mielenterveysaiheista luentoa. Eniten on järjestetty Miltä maahanmuutto tuntuu, Mistä arjen hyvinvointi rakentuu ja Kriisissä saat apua -teemakeskusteluita. Koulutuksista ja luennoista on ollut noin kolmasosa tulkattuja (27 tapahtumaa). OVI-hankkeen järjestämiin koulutuksiin on osallistunut yhteensä 828 henkilöä, joista 714 on ollut maahanmuuttajataustaisia ja 273 kumppaniyhdistysten edustajia. Vuonna 2010 toteutetusta yhteensä 65 teemakeskustelusta ja koulutuksesta 12 on järjestetty kumppaneille, 47 verkostoille ja 6 koulutusta oli kaikille avoimia tilaisuuksia. Syksyllä 2010 hankkeen kumppaniyhdistyksistä koulutuksia järjestettiin Monika-Naiset liitolle, Irty ry:lle ja Suomen Somaliliitolle.

Hankkeen johtoryhmän tavoitteena ollut asennekeskustelua ja yhtenäisyyttä tukevan toiminnan järjestäminen toteutui, kun OVI-hanke toteutti yhteistyössä Berde ry:n, FAROn, Irakin Työllistämisyhdistyksen, Monihelin, Monika-Naiset liiton, Suomen Pakolaisavun, Suomen Punaisen Ristin ja Väestöliiton kanssa seminaarin. Hanke järjesti yhteistyötahojen kanssa Erilaisia mutta samanlaisia seminaarin, jossa oli aiheena etnisten ryhmien väliset ennakkoluulot. Hanke oli myös mukana kumppaniyhdistysten ja muiden verkostotoimijoiden kanssa järjestämässä Yhteinen itsenäisyystapahtumaa eli monikulttuurista itsenäisyyspäivää. Monikulttuurinen itsenäisyyspäivä toteutettiin yhteistyössä Suomen Mielenterveysseura, Berde ry:n, Monika-Naiset liiton, Suomen Pakolaisavun, Suomen Punaisen Ristin, Monihelin ja Caisan kanssa.

OVI-hanke on koonnut säännöllisesti palautetta sen järjestämistä teemakeskusteluista ja koulutuksista. Hankkeen kokoamassa palautteessa arvioidaan koulutuksia kokonaisuutena. Suurimmasta osasta koulutuksista on saatu vain suullinen palaute. Hankkeen saamasta 134 palautteesta 50 on ollut erinomaisia, 73 hyviä, 10 tyydyttäviä ja vain yksi osallistuja on pitänyt saamaansa koulutusta huonona.

Arvio: Osa OVI-hankkeessa suunnitelluista teemakeskusteluista ja koulutuksista on jouduttu peruttamaan pääasiassa osallistujien vähäisyyden vuoksi. Vuonna 2010 peruuntuneista 40 koulutuksesta oli 32 kaikille avoimia koulutuksia. Peruutuksista huolimatta OVI-hankkeessa on saatu kuitenkin toteutettua teemakeskusteluita ja koulutuksia hyvin asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Hankkeessa vähennettiin syksyllä 2010 avointen koulutustilaisuuksien määrä. Hankkeen koulutusvaihtojen ja ajankohtien tarjonta on ollut kuitenkin edelleen runsas. Teemakeskusteluista ja koulutuksista on järjestetty pääkaupunkiseudulla yhteistyössä eri toimijoiden kanssa ja erilaisina ajankohtina. Hank-

keessa pystyttiin täyttämään myös johtoryhmän asettama tavoite siitä, että kumppaniyhdistykset ja Suomen Mielenterveysseura osallistuvat asennekeskusteluun ja korostavat yhteisyyttä. Tämä tavoite täyttyi joulukuussa etnisten ryhmien välisiä ennakkoluuloja koskevan seminaarin toteuttamisen kautta.

Suurin osa teemakeskusteluista ja koulutuksista on järjestetty verkostotoimijoiden kanssa eikä kaikkien kumppaniyhdistysten kanssa saatu järjestetyksi koulutuksia syksyllä 2010. OVI-hankkeessa järjestettiin eniten koulutuksia Monika-Naiset Liiton kanssa. Onnistumisia saatiin myös Irty ry:n kanssa, jonka kanssa pystyttiin toteuttamaan syksyllä 2010 mielenterveysteemainen onnistunut koulutus. Kaikki yhdistykset eivät suunnitelleet koulutuksia omille jäsenilleen eikä osa suunnitelluista koulutuksista lopulta toteutunut osallistujien vähäisyyden tai muiden syiden vuoksi. Kumppaniyhdistysten edustajat eivät myöskään osallistuneet merkittävässä määrin muiden tahojen järjestämiin koulutuksiin, joista heille on tiedotettu ja tarjottu osallistumismahdollisuutta. OVI-hankkeen alkuvuotta 2010 koskevissa arvioinnin kehittämissuosituksissa tuotiin esille yhteyshenkilömallin kokeileminen kumppaniyhdistyksissä ja esimerkiksi tiedottamisen harjoittelu lyhyiden koulutuksesta kertovien esitteiden avulla. Hankkeessa on kokeiltu näitä toimintoja, jotta koulutuksiin saataisiin osallistujiksi enemmän kumppaniyhdistysten edustajia. Kumppaniyhdistyksillä ei ole kuitenkaan ollut tarpeeksi voimavaroja esitettyjen mallien kokeilemiseen ja laajempaan hyödyntämiseen.

Hankkeen lähtökohtana on ollut vaikuttaa etenkin kumppaniyhdistyksissä mielenterveyttä ja yhdistystoimintaa koskevan tiedon karttumiseen ja leviämiseen. Jos tilannetta tarkastellaan koulutusten toteuttamisen ja osallistujamäärien näkökulmasta, tähän tavoitteeseen ei ole päästy aivan suunnitlusti. Hankkeen tavoitteet ovat kuitenkin täytyneet hyvin kumppaniyhdistysten tarpeiden huomioidmisessa, sillä hanke on yhteistyössä kumppaniyhdistysten kanssa suunnitellut ja valmistellut niiden jäsenten tarvitsemia koulutuksia. Lisäksi hankkeessa on saatu aikaan myönteistä muutosta mielenterveyteen liittyvistä asioista käytävän keskustelun heräämisessä ja asennoitumisessa mm. Berde ry:ssä, jonka jäsenille mielenterveyden tema oli aluksi vieras.

Hankkeessa tehty linjaus, ettei se samassa määrin panosta avoimien koulutusten järjestämiseen eikä tarjoa koulutuksia vain kumppaniyhdistyksille, on ollut vuoden 2010 kokemusten perusteella mielekäs. Hankkeen verkostotoimijoiden kautta järjestettyjä koulutuksia ja niihin osallistujia on ollut runsaasti. Hanke on järjestänyt koulutuksia verkostotoimijoiden pyynnöstä ja niiden parhaaksi katsomalla tavalla. Toimivien koulutusmallien löytämisen kautta hankkeessa on voitu panostaa koulutusten sisällölliseen kehittämiseen ja jatkuvaan arviointiin sen sijaan, että aikaa olisi kulunut runsaasti turhaan suunnitteluun ja peruuntuneisiin koulutuksiin varautumiseen. Koulutusmäärien kautta saadaan laajempaa koulutustoiminnan tutuksi tulemistä ja toiminnan leviämistä pääkaupunkiseudulle sekä sen myötä parempaa toiminnan vaikuttavuutta.

Seurantatietojen perusteella OVI-hankkeessa järjestetyillä teemakeskusteluilla ja koulutuksilla on tavoiteltu monipuolisesti eri kieli- ja kulttuuritaustaisia maahanmuuttajia sekä erilaisia maahanmuuttajataustaisille henkilöille toimintaa järjestäviä julkisen ja kolmannen sektorin toimijoita. OVI-hankkeen järjestämät koulutukset ovat toimineet tavoitteiden mukaisesti tilaisuuksina, jotka ovat lisänneet kulttuurien välistä tuntemusta ja yhteistyötä. Tätä on tapahtunut mm. maahanmuuttajaiheisissa teemakeskusteluissa, joissa maahanmuuttajataustainen kouluttaja on pystynyt välittämään omaa kulttuuriaan koskevaa tietoa muusta kulttuurista tuleville koulutukseen osallistujille. Hankkeen järjestämällä teemaryhmillä on ollut joissakin tapauksissa vaikutusta myös kumppaniyhdistysten toiminnan vahvistumiseen. Tällaista on tapahtunut esimerkiksi tilanteissa, joissa Irty ry on käynyt esittelemässä toimintaansa teemakeskusteluryhmässä ja keskusteluun osallistujia on tullut sen myötä mukaan yhdistyksen toimintaan. Tällaiset yksittäistapaukset kertovat hankkeen tavoitteiden toteutumisesta ja käytössä olevien toimintatapojen onnistuneisuudesta.

Hankkeen teemaryhmistä ja koulutuksista koottu palaute on ollut aiempien palautteiden tavoin hyvin myönteistä. Hyvät palautteet kertovat siitä, kuinka koulutusten sisältö ja toteuttamistapa on vastannut hyvin maahanmuuttajataustaisten henkilöiden tarpeisiin. Palautteessa ei ole kritisoitu materiaalia eikä dioja, vaikka niiden toimivuutta tulkatuissa tilaisuuksissa ja huonoissa tilajärjestelyissä on pohdittu hankkeen itsearvioinneissa. Hankkeen itsearvioinnin perusteella hyviä kokemuksia on saatu prosessimuotoisista koulutuksista ja ammattitaitoisesti tulkatuista koulutuksista. Prosessimuotoisissa koulutuksissa on edetty yleisesittelystä varsinaisen teemakeskustelun käynnistämiseen tai keskusteluteemasta toiseen.

OVI-hankkeen tavoitteena on jatkaa kehitettyjen koulutusten tarjoamista ja hankkeessa ryhdyttiin suunnittelemaan keväällä 2010 koulutusten jatkuvuutta. Jatkossa koulutuksia on kaavailtu tarjottavaksi osana Suomen Mielenterveysseuran toimintaa. Koulutusten jatkuvuutta on edistetty Suomen Mielenterveysseuran tilaisuudessa, jossa on markkinoitu hankkeen koulutusmateriaaleja paikallis-seuroille. Paikallisseurat ovat olleet kiinnostuneet hankkeen tuottamasta maahanmuuttajille suunnatusta materiaalista, joka ne voivat tilata sähköisesti keväällä 2011. Hankkeen tulosten juurtumiselle luo hyviä edellytyksiä se, että OVI on saanut hyvää palautetta sen taustaorganisaatiosta Suomen Mielenterveysseurasta. Hankkeessa on lisäksi suunniteltu ohjaajakoulutuksia, joissa tarjottaisiin ohjausta Mistä arjen hyvinvointi rakentuu, Miltä maahanmuutto tuntuu ja Kriisissä saat apua -teemakeskusteluiden järjestämiseen.

- Hankkeessa on jatkettu verkostotoimijoiden kanssa hyvin käynnistynyttä yhteistyötä koulutusten järjestämisessä. Kumppaniyhdistykset ovat osallistuneet teemaryhmiin ja koulutuksiin, mutta suunniteltua vähemmässä määrin.
- OVI-hankkeen teemakeskusteluiden ja koulutusten saama palaute on ollut erittäin hyvää. Palautteen lisäksi myös hankkeessa jatkuvasti tehtävä itsearviointi on tukenut koulutusten toteuttamista ja edelleen kehittämistä. Kehittämistyötä on tukenut se, että hankkeessa on järjestetty koulutuksia toimijoiden tarpeen mukaisesti ja vähennetty turhaa työtä aiheuttavia kaikille avoimia koulutuksia.
- Hankkeessa toteutettujen koulutusten ja teemakeskusteluiden avulla on voitu lisätä maahanmuuttajien tietämystä mielenterveyteen liittyvistä asioista sekä. Koulutuksilla on ollut yksittäistapauksissa vaikutusta myös kumppaniyhdistyksen toiminnan vahvistumiseen, kun koulutuksessa tehdyn esittelyn jälkeen yhdistykseen on saatu uusia jäseniä.
- Hankkeessa on myös käynnistetty maahanmuuttajien tarpeiden pohjalta uusi teemakeskustelu, mikä kertoo projektin hyvästä motivoitumisesta kehittämistyöhön. Hankkeessa on jatkettu teemakeskusteluiden ja koulutusten jatkuvuuden suunnittelua, mikä ennakoii niiden pysyvyyttä jossain muodossa myös hankkeen päättymisen jälkeen.

5 Aineistot

Tavoite: OVI-hankkeessa asetettiin aineistoihin liittyvä kehittämistyö vuonna 2010 projektinjohdon avaintehtäväksi. Hankkeessa on ollut vuoden 2010 tavoitteena, että Suomen Mielenterveysseuran ylläpitämällä nettisivuilla on englanniksi, somaliksi, venäjäksi ja kurdiksi (sorani) tietoa mielenterveydestä, mielenterveydenhäiriöistä sekä siitä, mistä voi hakea apua. OVI-hanke käännettää E-Mielenterveyshankkeen tuottaman tekstin, jonka venäjänkielisen käännöksen toteutuksesta vastaa OVI-projektityöntekijä ja muut hankitaan ostopalveluna. Aineistot tulevat jäämään pysyvästi Suomen Mielenterveysseuran ylläpitämään nettiportaaliin, jonka toteuttaminen on E-mielenterveyshankkeen vastuulla.

Toteutuma: Hankkeessa tehtävä venäjänkielinen käännös on edennyt sovitusti, englanninkielinen käännös valmistui suunnitellusta aikataulusta viivästyneenä marraskuussa 2010, kurdinkieliseen

(sorani) käännökseen liittyvästä yhteistyöstä on sovittu joulukuussa 2010 ja somalinkielisen käännöksen toteuttaminen on siirretty tehtäväksi vuonna 2011.

Arvio: E-Mielenterveyshankkeen vastuulla oleva julkaisujärjestelmän löytäminen ja uuden tekstiosion tuottaminen viivästyttivät OVI-hankkeessa toteuttavan käännöstyön aloittamista. OVI-hanke näyttää saavuttavan tuloksensa projektin loppuun mennessä. Aineistojen kääntäminen kumppaniyhdistyksissä on ollut lähtökohtaisesti hyvä ajatus. Aineistojen kääntämistä ovat jossain määrin vaikeuttaneet väärinymmärrykset ja viiveet. Käännökset ovat kuitenkin valmistumassa. Hanke on saanut hyvää palautetta käännösten laadunvalvonnasta. Käännösten laadusta huolehtiminen on hyvä asia aineiston leviämisen kannalta, sillä vaikeasti ymmärrettävälle ja huonotasoiselle materiaalille on vaikea löytää markkinoijia.

Jatkoa varten hankkeessa kannattaa pohtia viiveiden ja mahdollisten peruuntumisten välttämiseksi tarkkaan kumppaniyhdistysten kanssa, mihin niiden resurssit riittävät. Tilanteissa, joissa esimerkiksi yhteisten tapaamisten ja koulutusten järjestäminen, tiedottaminen ja sovittujen toimenpiteiden toimeenpano on resurssien puutteet ja kiireen vuoksi hankalaa, lisätyöt voivat tuottaa vaikeuksia. Vaikka kumppaniyhdistykset eivät toimisi kääntäjinä, vaan käännösten kommentoijina, heidän näkemystensä kuuleminen ja huomioiminen on jo itsessään hyvä yhteistyömuoto.

- Syksyllä 2010 aineiston kääntämisessä valmistui englanninkielinen versio ja muiden kieliversioiden käännättämisessä tapahtui edistymistä. Hankkeessa tullaan todennäköisesti saavuttamaan aineiston kääntämiseen liittyvät tavoitteet ja käännöksiä voidaan markkinoida hankkeen loppuvaiheessa.

6 Hankkeen verkostotyö

Tavoite: OVI-hankkeen tavoitteena on kehittää yhteistyötä maahanmuuttajajärjestöjen ja muiden etenkin itähelsinkiläisten toimijoiden kesken. Hankkeessa on ollut konkreettisena tavoitteena, että hankkeessa tehtävä verkostotyö on syventynyt ja jokaiselle kumppaniyhdistykselle on löytynyt hankkeen verkostoista yksi tai useampia yhteistyökumppaneita, foorumeita tai yhteistyön muotoja.

OVI-hankkeen verkostotyössä on ollut syksyllä 2010 ensimmäisenä päätavoitteena tutustuttaa kumppaniyhdistykset Järjestöhautomon, Monihelin ja MoniNaiset talon tarjoamiin mahdollisuuksiin. Tavoitteena on ollut järjestää yhdistyskohtaisia vierailuja ja kutsua toimijoita ohjausryhmän kokouksiin esittelemään toimintaa. Toisena päätavoitteena on ollut järjestää seminaari ennakkoluuloista eri etnisten ryhmien välillä. Eri etnisten ryhmien välisiä ennakkoluuloja käsittelevän seminaarin tarve on noussut kahden kumppaniyhdistyksen, Berde ry:n ja Irty ry:n toiveissa.

Toteutuma: Hankkeen kumppaniyhdistyksistä Faro ry vieraili Järjestöhautomossa. Lisäksi Järjestöhautomo kävi esittäytymässä OVI-hankkeen ohjausryhmässä. Hankkeen tekemä verkostotyö tulee konkreettisesti esille muiden toimijoiden kanssa järjestettyjen koulutusten ja tilaisuuksien suunnittelussa ja toteutuksessa, joita ovat olleet syksyllä 2010 etnisten ryhmien välisiä ennakkoluuloja käsittelevä seminaari ja monikulttuurinen itsenäisyyspäivän. Syksyn 2010 tilaisuuksia on ollut järjestämässä kumppaniyhdistysten ja Suomen Mielenterveysseuran lisäksi muita suuria valtakunnallisia järjestöjä ja pääkaupunkiseudun suuria monikulttuurisia yhdistyksiä.

Arvio: Hanke on jatkanut tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti tehtyä yhteistyötä verkostotoimijoiden kanssa. OVI-hanke on tehnyt paljon yhteistyötä muiden pääkaupunkiseudulla järjestötoimintaa kehittävien hankkeiden kanssa, jolla on vältetty päällekkäisen työn tekemistä. Kevään 2010 arvioinnissa kiinnitettiin huomiota siihen, kuinka pysyvien tulosten aikaansaamiseksi OVI-hankkeen

kumppaniyhdistysten tulisi pyrkiä hyödyntämään syntyneitä yhteistyöverkostoja hyväkseen omassa toiminnassaan. Useimmat kumppaniyhdistykset ovat olleet mukana OVI-hankkeen ja muiden toimijoiden kanssa yhteisesti toteutettavissa tilaisuuksissa. Tällainen konkreettinen osallistuminen toiminnan suunnitteluun ja toimeenpanoon on kumppaniyhdistyksille tärkeää harjoittelua, jolla ne voivat lisätä osaamistaan ja vahvistaa siten yhdistystoimintaansa. OVI-hankkeen kanssa yhteistyössä järjestetyt tilaisuudet ovat luoneet hyvää pohjaa kumppaniyhdistysten verkostoitumiselle myös muiden toimijoiden kanssa, jolla voidaan tukea niiden toiminnan kehittämistä.

OVI-hanke on toiminut kumppaniyhdistyksille tietoa muista toimijoista ja mahdollisuuksista tarjoavana tahona, joka on myös aktiivisesti tukenut kumppaniyhdistysten ja muiden toimijoiden välistä yhteistyötä. Kuten hankkeen itsearviointiaineistossa todetaan, tiedonsaaminen, kokemusten vaihto ja verkostoituminen ovat yhdistyksille tärkeitä tuloksia. Nämä asiat ovat näkymättömämpiä ja vaikeammin mitattavissa, vaikka ne vaikuttavat myönteisesti yhdistysten toimintaan. Jo aiemmissa vaiheissa hankkeen avulla on luotu kumppaniyhdistysten toimintaa tukevia kontakteja, mutta useimmiten niistä ei ole kehittynyt uusia kumppanuuksia. OVI-hankkeessa tehdyn verkostotyön avulla on kuitenkin syntynyt erittäin lupaavia yhteistyökontakteja. Tästä on esimerkkinä Faro ry:n saama kontakti Järjestöhautomoon ja sen myötä käynnistynyt yhteisen yhdistyskoulutuksen suunnittelu. OVI-hankkeen kautta kumppaniyhdistys on saanut sen toiminnan kehittämistyön jatkuvuutta tukevan kontaktin, minkä myötä hankkeen verkostotyön vaikuttavuus on lisääntynyt.

- OVI-hankkeessa on jatkettu suunnitelmallista verkostotyötä maahanmuuttajatyön kannalta keskeisten toimijoiden kanssa. Hankkeessa on tehty yhteistyötä, jonka avulla on saatu koottua yhteen sekä kumppaniyhdistyksiä että valtakunnallisia ja pääkaupunkiseudulla toimivia kantaväestön ja maahanmuuttajien yhdistyksiä. Erilaisia toimijoita kokoavan käytännön työn kautta luodaan hyvää pohjaa sille, että kumppaniyhdistykset löytävät OVI-hankkeen ulkopuolelta uusia yhteistyötahoja ja verkostomainen työskentelytapa vahvistuu.

7 Johtopäätökset

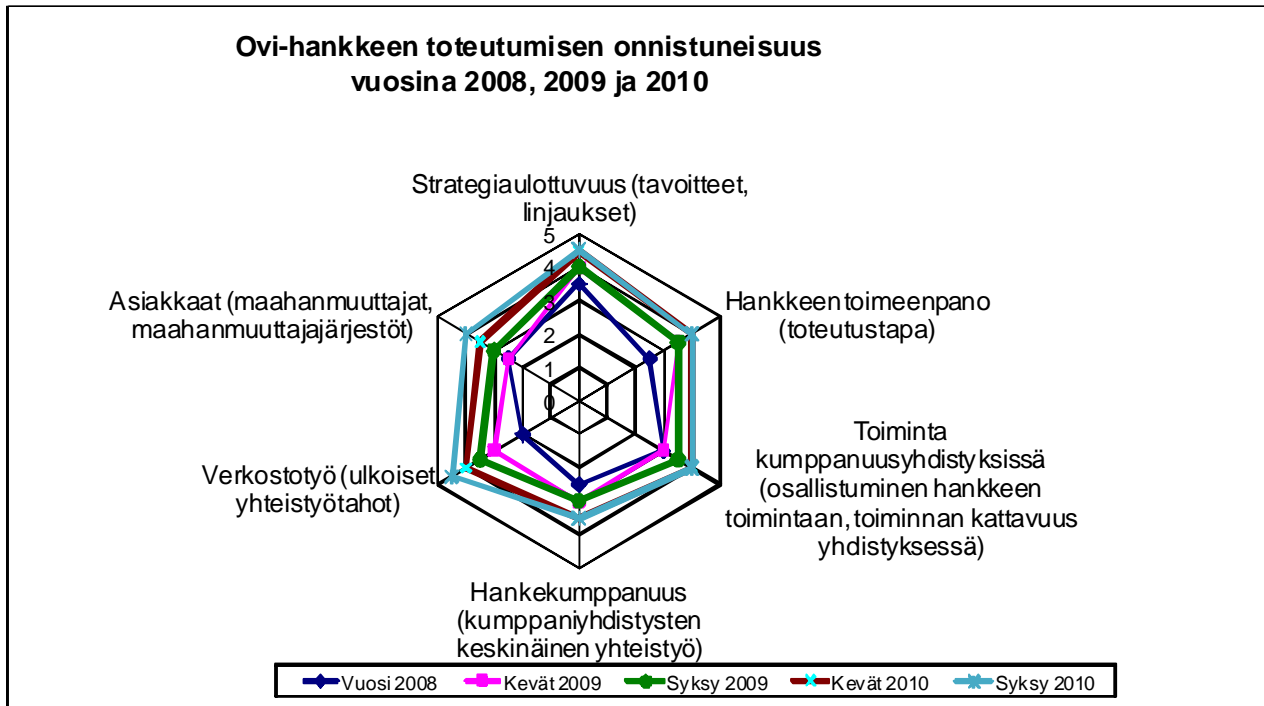
Seuraavaan kuvioon 2 on koottu arvioitsijoiden näkemyksiä siitä, mihin suuntaan hankkeessa on tapahtunut muutoksia strategisuudessa, hankkeen toimeenpanossa, hankekumppanuudessa, verkostotyössä ja maahanmuuttajien saamassa hyödyssä hankkeessa. Kuvion viivoitus ei kuvaa hankkeen onnistumista, vaan sen etenemistä hankkeen tavoitteena olevissa asioissa. Hanke on käynnistänyt toimintaansa keskellä olevasta nollatilanteesta ja kun hanke päättyy, sen tulisi olla hyvin onnistuneeseen kaikissa suhteissa ulkoreunalla suurimmassa arvossaan.

Arvioinnin havaintojen mukaan OVI-hankkeen toteutustapa on pysynyt yhtä hyvänä kuin aiemmin. Hankkeen toteuttamiseen vaikuttaa myönteisesti sen jatkuva ja myös yhdessä kumppaniyhdistysten kanssa tehtävä säännöllinen ja tavoitteellinen itsearviointi. Myös hankkeen sisäinen ja kumppaniyhdistysten kanssa käyty luottamuksellinen ja avoin keskustelu ovat edistäneet hankkeen toimeenpanoa. Hankkeen järjestämiin teemakeskusteluihin ja koulutuksiin ovat osallistuneet etenkin maahanmuuttajataustaiset henkilöt, joista enemmistö on ollut muita kuin kumppaniyhdistysten edustajia. Vaikka hankkeessa ei järjestetty kaikissa kumppaniyhdistyksissä koulutuksia syksyn aikana, kumppaniyhdistysten avaintoimijat ovat osallistuneet muulla tavoin hankkeen toteutukseen.

Hankkeessa on jatkettu eri toimijoiden tärkeäksi kokemaa mielenterveyden edistämisestä ja verkostoitumista liittyvää toimintaa. Hyviä uusia toimintamuotoja ovat olleet masennusta koskevan teemakeskustelun toteuttaminen ja etnisten ryhmien välisiä enakkoluuloja koskevan seminaarin järjestäminen. Näistä hyötyvät hankkeen asiakkaat eli kohderyhmänä olevat maahanmuuttajataustaiset henkilöt. Maahanmuuttajataustaisille henkilöille suunnatusta toiminnasta hyötyvät myös muut kuin tapahtumaan osallistuneet henkilöt. Uusien toimintamuotojen avulla on pystytty pureutumaan maa-

hanmuuttajatyössä tärkeiksi havaittuihin asioihin, joihin ei ole ollut aiemmin saatavilla tietoa ja toimintaa.

OVI-hankkeen kumppaniyhdistysten välisessä yhteistyössä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia huonompaan eikä parempaan. Hankkeen verkostotyö on vahvistunut kumppaniyhdistysten kannalta uusien toimijoiden kuten Suomen Punaisen Ristin kanssa järjestetyn seminaarin suunnittelu kautta. Hankkeen verkostotyö on hyödyttänyt konkreettisesti myös kumppaniyhdistyksiä, jotka ovat löytäneet hankkeen avulla yhteistyötahoja. Tästä on esimerkkinä Faro ry:n ja Järjestöhautomon kesken käynnistynyt yhteistyö.

Kuvio 2: Ovi-hankkeen toteutumisen onnistuneisuus vuosina 2008, 2009 ja 2010

OVI-hankkeen avulla on pystytty lisäämään maahanmuuttajien mielenterveyteen liittyvää tietoa ja kehittämään osaamista ja eri kulttuuriryhmien välistä tuntemista. Hankkeessa ei ole pystytty kehittämään erityisesti kumppaniyhdistysten toimintaa kokonaisuutena eikä vaikuttamaan ainoastaan heidän saamaansa tukeen ja valmiuksiin. Tämä ei merkitse kuitenkaan hankkeen epäonnistumista tavoitteissaan, sillä toimintaa on suunniteltu ja kohdennettu kumppaniyhdistysten omien toiveiden ja resurssien mukaisesti. OVI-hankkeessa on myönteistä, että se on pystynyt vaikuttamaan myönteisesti myös muiden kuin hankkeeseen kumppanuusyhdistysten kautta osallistuvien maahanmuuttajataustaisten henkilöiden tietoihin ja taitoihin.

8 Kehittämissuosituksen

OVI-hankkeessa tehtiin työtä täydellä vauhdilla ja samanaikaisesti käynnistettiin aktiivinen toiminnan vakiinnuttamisen suunnittelu. Vuoden 2010 havaintojen perusteella arvioinnissa suositellaan seuraavia asioita:

Hankekumppanuus ja verkostotyö

OVI-hankkeessa on tehty linjaus, jossa yhteistyötä tehdään etenkin kumppaniyhdistyksiä hyödyntäen. Hankekumppanuutta ei ole pyritty edistämään itsearvoisesti eikä asetettu sille tarkkoja tavoitteita. Tämä linjaus on ollut tarkoituksenmukainen samoin kuin hankkeessa toteutettu verkostoituminen muiden valtakunnallisten ja paikallisten kantasuomalaisen ja maahanmuuttajajärjestöjen kanssa. Hanke täyttää kumppaniyhdistysten tarpeita ja toiveita, kun se tekee yhteistyötä laadukkaasti ja onnistuneesti, vaikkakin hankkeessa suunniteltua vähemmässä määrin. Yhteistyötä tehdään nyt hankkeessa itsensä asettamien tavoitteiden sijasta kumppaniyhdistysten tavoitteiden ja resurssien mukaisesti, sillä yhdistykset eivät voi toimia yli mahdollisuuksiensa, kiinnostuksensa ja resurssiensa rajojen.

- *OVI-hankkeessa on hyvä jatkaa kumppaniyhdistysten ja verkostotoimijoiden kanssa tehtävässä yhteistyössä samoilla painopisteillä kuin se on vuonna 2010 tehnyt.*

Koulutukset, teemapäivät ja yhdistyskohtainen ohjaus

OVI-hankkeessa on kehitetty onnistuneita koulutuksia ja hyviksi havaittuja materiaaleja koulutuksiin.

- *Hankkeessa olisi hyödyllistä laatia koulutuksen tukena toimivaa materiaalia. Koulutuksissa olisi tarpeen olla kahdenlaista diamateriaalia, joita käytettäisiin tilanteen ja kohde-ryhmän mukaan valiten.*

OVI-hankkeessa on alustavasti suunniteltu koulutusmateriaalin muokkaamista. Ulkoisen arvioinnin havaintojen perusteella tällaista muokkausta kannattaa tehdä. Yksi mahdollisuus olisi, että hanke tuottaisi suppeamman ja laajemman version koulutusmateriaaleista. Toinen niukemmin suomenkielisiä sanoja sisältävä kuvapainotteinen diasarja olisi tarkoitettu tulkattuja koulutuksia ja heikommin suomea puhuville ryhmille. Toinen laajempi versio olisi puolestaan tarkoitettu pidempikestoisiin ja suomenkielellä toteutettaviin koulutuksiin. Vaikka osallistujat eivät välttämättä pysty koulutuksen aikana ymmärtämään kaikkea koulutuksessa sanottua, laajempi kirjallinen materiaali auttaa heitä perehtymään tarkemmin asioihin koulutusten jälkeen. Tiiviimmässä diasarjassa olisi enemmän kuvia ja keskeisiä avainsanoja suomeksi. Suomenkieliset avainsanat olisi helpompi kääntää lyhyemmästä tekstistä sekä linkittää ne asioita selkeästi kuvaaviin kaavioihin ja muuhun kuvamateriaaliin. Lisäksi tiiviimmän materiaalin laatiminen auttaisi konkretisoimaan, mitä asioita on vähintään tuotava esille koulutuksissa.

- *Koulutusmateriaalien tueksi olisi hyödyllistä laatia tiivis paketti, jossa olisi koostetusti tietoa tukipalveluista eri kielillä. Materiaalin ei tarvitsisi olla laaja erilaisia palveluita kuvaava esite, vaan se voisi olla yhteystiedot ja palveluiden sisällön 1-2 virkkeellä kuvaava kooste.*

Koulutusmateriaalin käännökset olisivat hyödyllisiä etenkin koulutusten jälkikäteistä pohdintaa ja hyödyntämistä ajatellen. Varsinaiseen koulutusmateriaalin kääntämiseen ei ole välttämättä resursseja hankkeella eikä kumppaniyhdistyksillä, mutta yhteystieto- ja sisältökäsitteiden kääntämiseen voisi löytyä voimavaroja. Tukipaketissa voisi olla Suomen Mielen-terveysseuran omien palveluiden, muiden tahojen tuottamien tulkkausapua tarjoavien palveluiden, puhelinpalveluiden ja yhden luukun periaatteella toimivien palvelupisteiden sekä maahanmuuttajille vapaaehtoistoimintaa järjestävien kumppaniyhdistysten yhteystietoja.

- ***Hankkeessa kehitettyjen koulutusten tuotteistamista ja jalkauttamista muiden toteuttamiseksi voitaisiin helpottaa kirjaamalla hyviä käytäntöjä ja haasteellisia tilanteita.***

OVI-hankkeessa on käytetty paljon toimintaa yksinkertaistavia kuvioita, joita on laadittu mm. verkostotyöstä. Hankkeessa on tuotettu selkeää koulutusten sisällöt ja tavoitteet esille tuovaa materiaalia. Näiden lisäksi voitaisiin laatia koulutusten toteuttamisen reunaehdot esille tuova listaus. Onnistuneiden ja myös yksittäisempien vaikeiden tilanteiden listaaminen voisi auttaa niitä toimijoita, jotka järjestävät OVI-hankkeessa kehitettyjä koulutuksia projektin päättymisen jälkeen.

- ***Jatkokehittämistä varten hankkeessa voitaisiin miettiä, voitaisiinko mielen hyvinvoinnin ja mielekästä toimintaa tarjoavan järjestö-/vapaaehtoisteen ympärille luoda nämä teemat yhdistävä koulutus.***

Hankkeessa ei ole suunnitteilla uusia koulutuksia eikä siihen ole pakottavaa tarveakaan. Toisaalta hankkeessa on tullut esille, etteivät mielen hyvinvoinnin teemat ole aina kaikille kohderyhmille houkuttelevia, jos koulutusten nimissä puhutaan suoraan mielen-terveyden ongelmista. Myöskään vapaaehtoistoimintaan ja järjestötyöhön liittyvät teemakeskustelut eivät ole saaneet aina saaneet maahanmuuttajataustaisia henkilöitä osallistumaan koulutuksiin, sillä kyseiset teemat ovat vieraita monissa kulttuureissa. Kuitenkin koulutuksissa on tullut esille selkeästi maahanmuuttajataustaisten henkilöiden kiinnostus mielekkääseen toimintaan. Tästä syystä jatkossa hankkeen keskeiset teema-alueet voitaisiin yhdistää yhdeksi uudenlaiseksi koulutusosioiksi. Uudessa koulutuksessa voitaisiin tuoda esille arjen hyvinvoinnin koulutuksen tavoin omaan toiminnan merkitykseen liittyviä asioita ja tuoda sen jälkeen esille yhteisöllisiä toimintamahdollisuuksia, joita maahanmuuttajat voivat saada yhdistystoiminnasta, vapaaehtoistyöstä ja vertaistuesta. Tällaista koulutusmallia tukisi hyvin hankkeessa laadittava yhteystietomateriaali, jossa olisi keskeisiä mielen hyvinvointia tukevia toimijoita sekä kumppaniyhdistysten lisäksi muutamia hankkeen yhteistyötahoina toimivien yhdistysten ja muita suuria kieliryhmiä, kuten arabinkielisiä yhdistyksiä, edustavien tahojen yhteystietoja.

- ***OVI-hankkeen kannattaa edetä sen valitsemalla koulutusten juurruttamisen mallilla, jossa koulutuksia on suunniteltu vakiinnutettavaksi Suomen Mielen-terveysseuraan ja sen paikallisyhdistyksiin sekä ohjaajakoulutusten kautta maahanmuuttajayhdistyksiin.***

OVI-hankkeessa on ryhdytty suunnittelemaan hyvin koulutusten vakiinnuttamista. Suomen Mielen-terveysseura on suurena vakituiseen toimintaan perustuvana järjestönä hyvä kotipesä hankkeessa kehitetyille koulutuksille, joita voidaan levittää OVI-hankkeessa tehdyn kehittämistyön ja testauksen jälkeen valtakunnallisesti paikallisyhdistyksiin. Kumppaniyhdistykset ovat luonnollisesti hankkeessa etusijalla koulutusten vakiinnuttamisessa ohjaajakoulutusten kautta. Koska hankkeen järjestämät koulutukset ovat toteutuneet pääasiassa verkosto-

toimijoiden kautta, on tärkeää pitää myös ne mukana ohjaajakoulutuksissa ja muissa koulutusten vakiinnuttamisen tavoissa.

Mielenterveyttä ja mielen hyvinvointia koskevat aineistot

- *Hankkeessa voitaisiin hyödyntää valmistuvaa käännettyä internet-aineistoa koulutuksia tukevana materiaalina.*

Kun internet-aineisto valmistuu, hankkeen ei tarvitse tuottaa kaikkea koulutusmateriaalia muilla kielillä, vaan käyttää jo olemassa olevaa käännösmateriaalia. Tällöin tulkkausta tarvitsevat suomenkieltä osaamattomat henkilöt saavat vähintään jollakin kielellä tietoa mielenterveydestä ja pystyvät suomenkielisen koulutusmateriaalin avulla opettelemaan keskeisiä termejä.